AJÁNLÁSOK

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2013. november 8.)

az élelmiszerek akrilamidszintjének vizsgálatáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2013/647/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

(1) Az élelmiszeripar, a tagállamok és a Bizottság 2002 óta átfogó erőfeszítéseket tesznek arra, hogy megvizsgálják az akrilamidképződés módjait és a feldolgozott élelmiszerek akrilamidszintje csökkentésének lehetőségeit.

(2) Az európai élelmiszer- és italgyártó ágazatot képviselő FoodDrinkEurope szervezet olyan eszközöket tartalmazó „eszköztárat ([1])" fejlesztett ki, melyeket az élelmiszergyártók sajátos igényeiknek megfelelően szelektív módon használhatnak abból a célból, hogy csökkentsék termékeikben az akrilamidszintet. Ezenkívül az egyes ágazatokat illetően a legfontosabb eszközökre vonatkozó információkat tartalmazó rövid brosúrákat is összeállítottak. Erre a szabályozó hatóságok támogatásával és hozzájárulásával került sor.

(3) Egyes élelmiszerek akrilamidszintje jelentősen magasabbnak mutatkozott az azonos termékkategóriába tartozó, összehasonlítható termékekénél. A Bizottság ezért indokoltnak tartotta, hogy a tagállamok illetékes hatóságai megvizsgálják az élelmiszer-ipari vállalkozók által alkalmazott gyártási és feldolgozási módszereket. E célból a Bizottság 2011. január 10-én ajánlást fogadott el az élelmiszerek akrilamidszintjének vizsgálatára vonatkozóan ([2]) (a továbbiakban: a 2011-es ajánlás).

(4) A 2011-es ajánlás arra ösztönzi a tagállamokat, hogy végezzenek vizsgálatokat abban az esetben, ha egy adott élelmiszerben az észlelt akrilamidszint meghaladja az említett ajánlás mellékletében szereplő indikatív értéket.

(5) 2007 és 2009 között a tagállamok a 2007/331/EK bizottsági ajánlásnak ([3]), majd 2010-től a 2010/307/EU bizottsági ajánlásnak ([4]) megfelelően nyomon követik az élelmiszerek akrilamidszintjét. A megfigyelés azokra az élelmiszerekre irányul, melyeknek tudvalevőleg magas az akrilamidszintje és/vagy jelentősen hozzájárulnak a napi emberi étrendi bevitelhez.

(6) A 2007–2010-re vonatkozó megfigyelési eredményeket az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (a továbbiakban: EFSA) „Az élelmiszerek aktuális akrilamidszintje a 2007–2010-es megfigyelések alapján" ([5]) című, 2010. október 18-i tudományos jelentésben foglalta össze. Az EFSA megállapította, hogy az élelmiszercsoportok összességét illetően nem volt megfigyelhető az akrilamidszint következetesen csökkenő tendenciája, és hogy az akrilamidszint csökkenése kizárólag néhány élelmiszer-kategóriában volt kimutatható, míg más élelmiszer-kategóriákban az akrilamidszint növekedését figyelhették meg.

(7) A 2011-es és 2012-es években kapott vizsgálati eredmények, valamint a 2007/331/EK és a 2010/307/EU ajánlásoknak megfelelően kapott megfigyelési eredmények alapján helyénvaló módosítani a 2011-es ajánlás mellékletében szereplő egyes indikatív értékeket.

(8) A 2011-es ajánlás helyébe ezért egy új ajánlásnak kell lépnie.

([1]) A FoodDrinkEurope által kifejlesztett „eszköztár" (toolbox) 14 különféle paramétert tartalmaz (ezek az „eszközök"), amelyek 4 fő kategóriába sorolhatók (az „eszközcsoportok"). Ezeket az élelmiszergyártók egyedi igényeiknek megfelelően külön-külön felhasználhatják, hogy csökkentsék termékeikben az akrilamid szintjét. Az említett négy rész az agronómiai tényezőkre, az élelmiszer receptjére, a feldolgozásra és a végső előállításra utal. Az eszköztár a következő internetes címen érhető el: http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/contaminants/ciaa_acrylamide_toolbox09.pdf

([2]) http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/contaminants/recommendation_10012011_acrylamide_food_en.pdf

([3]) A Bizottság 2007. május 3-i 2007/331/EK ajánlása az élelmiszerek akrilamidszintjének megfigyeléséről (HL L 123., 2007.5.12., 33. o.).

([4]) A Bizottság 2010. június 2-i 2010/307/EU ajánlása az élelmiszerek akrilamidszintjének megfigyeléséről (HL L 137., 2010.6.3., 4. o.).

([5]) Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság: Az élelmiszerek aktuális akrilamidszintje a 2007–2010-es megfigyelések alapján. EFSA Journal (2012); 10(10):2938. [38. o.]. doi:10.2903/j.efsa.2012.2938. Az alábbi internetes címen érhető el: www.efsa.europa.eu/efsajournal.htm

(9) A vizsgálatoknak továbbra is magukban kell foglalniuk az élelmiszer-ipari vállalkozók veszélyelemzésen és a kritikus ellenőrzési pontokon alapuló rendszerét (HACCP) vagy egy hasonló rendszert ([1]), hogy az élelmiszer-ipari vállalkozókkal közösen meg lehessen vizsgálni, hogy a feltételezhetően akrilamidképződést okozó feldolgozási lépéseket feltárták-e, illetve hogy ezek ellenőrzésére bevezetésre kerültek-e a megfelelő intézkedések. Ennek során az illetékes hatóságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy az élelmiszer-ipari vállalkozók milyen mértékben alkalmazták az akrilamidszintek minimalizálását célzó, jelenleg ismert opciókat, azaz a Codex Alimentarius Bizottság által az akrilamidra vonatkozóan elfogadott gyakorlati útmutatóban és a FoodDrinkEurope által kifejlesztett „akrilamid-eszköztárban" javasolt opciókat.

(10) Az ebben az ajánlásban megállapított indikatív értékek csak a vizsgálat szükségességét hivatottak jelezni. Nem tekinthetők biztonsági küszöbértékeknek. Emiatt csak eseti alapon végzett, megbízható kockázatfelmérés alapján kerülhet sor végrehajtási intézkedésre és/vagy sürgősségi riasztásra, amelyekhez nem elegendő ok, hogy a szint meghaladott egy indikatív értéket.

(11) A 2013-ban és 2014-ben ennek az ajánlásnak megfelelően kapott vizsgálati eredmények, a 2010/307/EU ajánlásnak megfelelően kapott megfigyelési eredmények, valamint az EFSA által az élelmiszerekben előforduló akrilamidra vonatkozóan végzett aktualizált kockázatértékelés alapján a Bizottság – azt követően, hogy rendelkezésre áll az EFSA kockázatértékelése – helyzetértékelést végez, és dönt arról, hogy szükség van-e egyéb megfelelő intézkedésekre,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

1. A tagállamoknak – az élelmiszer-ipari vállalkozók aktív részvételével – további vizsgálatoknak kell alávetniük az élelmiszergyártók által alkalmazott gyártási és feldolgozási módszereket azokban az esetekben, amikor a 2010/307/EU ajánlás szerint végzett megfigyelés során valamely élelmiszerben megvizsgált akrilamidszint meghaladja az ezen ajánlás mellékletében a vonatkozó élelmiszer-kategóriára megállapított indikatív akrilamidértéket.

2. Az 1. pont alkalmazásában az akrilamidszintet az analitikai mérési bizonytalanságra való tekintet nélkül kell értékelni.

3. Az 1. pontban említett vizsgálatoknak magukban kell foglalniuk az élelmiszer-ipari vállalkozók veszélyelemzésen és a kritikus ellenőrzési pontokon (HACCP) alapuló eljárásainak ellenőrzését annak megvizsgálására, hogy az élelmiszeri-pari vállalkozók:

   a) feltárták-e a HACCP-rendszerben vagy egy hasonló rendszerben a feltételezhetően akrilamidképződést okozó feldolgozási lépéseket; és

   b) megtették-e a megfelelő kockázatcsökkentő intézkedéseket.

4. Az 1. pontban említett vizsgálatok során különösen azt kell megállapítani, hogy az élelmiszer-ipari vállalkozók milyen mértékben alkalmazták az akrilamidszintek minimalizálását célzó, jelenleg ismert opciókat, így például a Codex Alimentarius Bizottság által az akrilamidra vonatkozóan elfogadott gyakorlati útmutatóban és a FoodDrinkEurope által kifejlesztett „akrilamid-eszköztárban" említett opciókat.

5. A tagállamoknak 2014. október 31-ig, illetve 2015. április 30-ig értesíteniük kell a Bizottságot a megállapításaikról.

6. Ez az ajánlás az élelmiszerek akrilamidszintjének vizsgálatáról szóló, 2011. január 10-i ajánlás helyébe lép.

Kelt Brüsszelben, 2013. november 8-án.

a Bizottság részéről

Tonio BORG

a Bizottság tagja

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-i 852/2004/EK rendelete az élelmiszer-higiéniáról (HL L 139., 2004.4.30., 1. o.).

MELLÉKLET

Az EFSA 2007–2012 közötti megfigyelési adatain alapuló indikatív akrilamidértékek

Élelmiszer	Indikatív érték [μg/kg]	Megjegyzés
Azonnal fogyasztható hasábburgonya	600	A 2010/307/EU ajánlás mellékletének C.1. részében meghatározott, azonnal fogyasztható termék
Friss burgonyából és burgonyapépből készült burgonyaszirom Burgonyaalapú kekszek	1 000	A 2010/307/EU ajánlás mellékletének C.2. és C.10. részében meghatározott termék, értékesített formában
Puha kenyér a) Búzából készült kenyér b) Búzától eltérő alapanyagból készült puha kenyér	 80 150	A 2010/307/EU ajánlás mellékletének C.4. részében meghatározott termék, értékesített formában
Reggelire fogyasztott cereáliák (kivéve a zabkását) — Korpából készült termékek és teljes kiőrlésű gabonából készült gabonapehely, puffasztott gabona (csak akkor releváns, ha a címkén fel van tüntetve) — Búzából és rozsból készült termékek (*) — Kukoricából, zabból, tönkölybúzából, árpából és rizsből készült termékek (*)	 400 300 200	A 2010/307/EU ajánlás mellékletének C.5. részében meghatározott termék, értékesített formában
Keksz és ostya Sós kekszek, a burgonyaalapú kekszek kivételével Ropogós kenyér („knäckebrot”) Gyömbéres mézeskalács Az ebbe a kategóriába tartozó egyéb termékekhez hasonló termékek	500 500 450 1 000 500	A 2010/307/EU ajánlás mellékletének C.6. részében meghatározott termék, értékesített formában
Pörkölt kávé	450	A 2010/307/EU ajánlás mellékletének C.7.1. részében meghatározott termék, értékesített formában
Instant (azonnal oldódó) kávé	900	A 2010/307/EU ajánlás mellékletének C.7.2. részében meghatározott termék, értékesített formában
Pótkávék a) A főként gabonaféléket tartalmazó pótkávék b) Más pótkávék	 2 000 4 000	A 2010/307/EU ajánlás mellékletének C.7.3. részében meghatározott termék, értékesített formában
Bébiételek, a feldolgozott, gabonaalapú bébiételek kivételével (**) a) szilvát nem tartalmazó b) szilvát tartalmazó	 50 80	A 2010/307/EU ajánlás mellékletének C.8. részében meghatározott termék, értékesített formában
Csecsemők és kisgyermekek számára készült kekszek és piskóták	200	A 2010/307/EU ajánlás mellékletének C.9.1. részében meghatározott termék, értékesített formában
Csecsemők és kisgyermekek (***) számára készült, feldolgozott gabonaalapú élelmiszerek, kivéve a kekszeket és piskótákat	50	A 2010/307/EU ajánlás mellékletének C.9.2. részében meghatározott termék, értékesített formában

(*) Nem teljes kiőrlésű és/vagy nem korpából készült termékek. A legnagyobb mennyiségben jelen lévő gabonaféle határozza meg a kategóriát.

(**) A csecsemők és a kisgyermekek számára készült feldolgozott gabonaalapú élelmiszerekről és bébiételekről szóló, 2006. december 5-i 2006/125/EK bizottsági irányelv (HL L 339., 2006.12.6., 16. o.) 1. cikke (2) bekezdésének b) pontjában meghatározottak szerint.

(***) A 2006/125/EK irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontjában meghatározottak szerint.